

IN G-D WE TRUST

באלוקים אנו בוטחים

אסופת רעיונות ומעשיות
על בטחון בהשם

תשורה מבר המצוה
של מענדל'ה איידלמן
ט"ז כסלו תשע"ו, שנת הקהל

IN G-D
WE TRUST

באלוקים אנו בוטחים

מוקדש למענדל'ה היקר,
שמלמד אותנו שיעור גדול
בבטחון בהשם

דוקא בימים אלו נדרש מאיתנו הבטחון בהשם. עלינו לזכור שהקדוש־ברוך־הוא מנהל את העולם, והוא ודאי ידאג לנו בצורה הטובה ביותר. אנחנו – צריכים להדגע.

*

לכבוד בר המצוה של **מענדל'ה**, אנו שמחים להגיש לפניכם חוברת זו, אסופת רעיונות ומעשיות על בטחון בהשם. בשלוש עשרה השנים שחלפו, זכינו ללימוד מאלף במידת הבטחון.

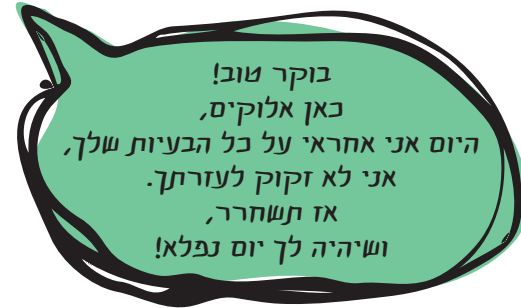
כנגד כל תרחיש טבעי ומה שהשכל האנושי מחייב, זכינו לראות התערבות פלאית ששינתה את המציאות. רופאים ופרופסורים גדולים עמדו משתאים לנוכח הניסים הגלויים.

בחוברת זו תמצאו רעיונות על בטחון בהשם המלוקטים ממקורות היהדות והחסידות.

אנו תקווה ובטחון מלא בהשם יתברך, כי בקרוב ממש נזכה לחגוג כולנו בבית המקדש, בביאת משיח צדקנו.

משפחת איידלמן

ט"ו כסלו ה'תשע"ז, שנת ה'קהל
כפר חב"ד

מידת הבטחון בהשם היא מיסודות האמונה. מיהודי נדרש שיתלה בטחונו בהשם, יסמוך עליו שהוא יעזור ויסייע לו, ויביא לו רק טוב.

יש ימים שאדם קם בבוקר עם תחושה שמישהו מלמעלה צועד איתו יד ביד. היום מתנהל בדיוק כמו שרצה והכול הולך על מי מנוחות.

אבל יש תקופות פחות טובות. אנו מרגישים בודדים, ניצבים לבד לפני הבעיות הגדולות שלנו. בימים אלו נראה שמי שאמור ללכת איתנו יד ביד – השאיר אותנו לבד.

36.....	התמהוני וסכין המנתחים	6.....	תחשוב טוב - יהיה טוב
38.....	נמצאים על הגובה	8.....	תפילה עם עשייה
40.....	לדאוג? חיים כרגיל!	10.....	כלי לקבלת הטוב
42.....	דאגת הנחש	12.....	מילים שהחיו
44.....	ריקוד מציל ממוות	14.....	בטחון גמור
46.....	תמיד עוזר	16.....	הבטחון יביא את הטוב
48.....	ריקוד של גשם	18.....	הכול מגיע מהשם
50.....	שלטון יחיד	20.....	הכול קורה לטובה
52.....	האכסנאי המאמין	22.....	אין רע!
54.....	משיח מגיע!	24.....	הכול טוב? או יהיה טוב?
56.....	מה שרואים משם /מכתב מיוחד	26.....	דאגות מיותרות
		28.....	בטחונם של נשים
		30.....	מָן מן השמים
		32.....	שליחות בלעדית

כאשר שב לביתו, סיפרו לו שחל שינוי פתאומי במצבו של בנו. לרופאים לא היה הסבר לכך, אך הייתה בהחלט תפנית לטובה אצל הילד.

(אגרות קודש אדמו"ר הרי"צ חלק ז, עמוד קצז)

תחשוב טוב יהיה טוב

לאחד מחסידיו של האדמו"ר בעל ה'צמח צדק' מליובאוויטש,
היה בן שחלה במחלה קשה.

את מיטב כספו הוא השקיע ברופאים ותרופות שונות, אך כל
הטיפולים לא הואילו.

הרופאים הודיעו לחסיד שאפסה כל תקווה ואינם יודעים אם
הילד ימשיך לחיות.

החסיד לא ידע את נפשו מרוב צער. מיהר אל העיירה
ליובאוויטש ונכנס אל הרבי הצמח צדק.

כאשר נכנס לחדרו של הרבי, התפרץ בבכי ולא הצליח להוציא
אף מילה מפיו. הרבי, שידע את מכאובו, אמר לו: "תחשוב
טוב, יהיה טוב".

כאשר יצא החסיד מהחדר והתאושש מעט, החליט לשנות את
מצב רוחו. הוא התמלא בטחון בהשם וחזר בשמחה לביתו.

תפילה עם עשייה

כשחזר יעקב אבינו לארץ ישראל, יצא לקראתו עשיו אחיו למלחמה עם ארבע מאות איש. התורה מספרת שלקראת המפגש עם עשיו, התכוון יעקב בשלוש פעולות: שלח מתנות לעשיו, הכין את עצמו למלחמה והתפלל להשם.

מיעקב אבינו אנו יכולים ללמוד כי נכון לשלב בחיינו בין אמונה ובטחון בה' לעשייה אנושית-טבעית.

הטבע הוא נברא של הקדוש־ברוך־הוא, ואם כך נרא אותו הקדוש־ברוך־הוא סימן שהוא רוצה שנפעל דרך כלים טבעיים בעולם הזה ולא נסתמך על ניסים.

עם זאת, נדרש מאתנו גם להתפלל אל ה'. כיון שאלוקים יצר את הטבע, הטבע נתון בידינו בכל רגע ורגע. האדם יכול להשתדל להשיג דברים בדרכי הטבע, אך ההצלחה לא תבוא אם לא יקבל את ברכת ה'. עלינו קודם כול להתפלל להשם ולקיים רצונותיו, כדי שלאחר מכן ההשתדלות בדרך הטבע תצליח.

(עליפי לקוטי שיחות חלק טו, עמוד 265)

עיקר הבטחון הוא
כאשר האדם אינו
רואה שום מבוא
ומוצא לישועתו
בעיני בשר, והוא
בוטח בהשם לבדו.
חיזוק הבטחון הוא
על-ידי השמחה.

רבי יוסף יצחק שניאורסאהן

המועיל או מזיק בהצלחתנו או פוגמים בבטחון וכתוצאה מכך גם בברכת השם.

- לא יעזור לנו לעבוד קשה יותר או לחפש אפשרויות להגדיל רווח גשמי, בשורה התחתונה התוצאה תהיה כפי שאלוקים החליט.
- האדם נצטווה רק על דברים שביכולתו לעשות. לכן, אם אין ביכולתו לעשות 'כלי' – אין הוא צריך לעשות 'כלי'. עליו רק לבטוח בה' שייטיב עמו בדרכיו שלו.

(על-פי אגרות קודש חלק ב, עמוד קנט)

כלי לקבלת הטוב

כאשר מדברים על בטחון בה', יכול אדם לחשוב שיישב מובטל בבית ויבטח בה' שידאג לו. מחשבה זו היא טעות. התנ"ך ומדרשי חכמינו ז"ל מלאים בציוויים, על כך שהאדם צריך לעשות השתדלות בדרכי הטבע, ופעולות אלו אינם בסתירה לבטחון בה'.

התלמוד מונה רשימה של קשיים שיהיו קודם ביאת משיח ומסיים "ואין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים". האדמו"ר רבי יוסף יצחק מליובאוויטש מסביר, כי גם אמרה זו היא אחד מקשיי הגלות, במקום לקום ולעשות מעשה, אנשים מגלים אדישות ואומרים שהם נשענים על אלוים.

כתוב "וברכך ה' אלוקיך בכל אשר תעשה" – ברכת השם מגיעה דרך העשייה והעבודה שלנו בדרכי הטבע. פעולות אלו הם "כלי" שבו אפשר לקבל את ברכת השם.

כאשר אנו עושים כלי ופעולות בדרך הטבע אנו צריכים לדעת:

- אנו עושים כלי רק כי נצטוונו לעשותו. אלוים משפיע לנו את הברכה, כאשר אנו מחשיבים את הכלי כדבר

מילים שהחיו

דעתו כי רע לו או [שיש לו] שום יסורים מבני חיי ומזוני או שארי יסורין בעולם. . . נדמה לו [שיש לו] רע או יסורים, אבל באמת אין רע יורד מלמעלה, והכול טוב. רק שאינו מושג לגודלו ורב טובו. . . ועל כן, עוז וחדוה במקומו, הואיל והוא רק טוב כל היום. ועל כן, ראשית הכול שישמח האדם ויגל בכל עת ושעה, ויחיה ממש באמונתו בהשם, המחיה ומטיב עמו בכל רגע. ומי שמתעצב ומתאונן מראה בעצמו שיש לו מעט רע ויסורין וחסר לו איזה טובה, והרי זה ככופר ח"ו."

עומד רבי אשר וקורא כ"קול קורא במדבר", בלי לשמוע שום תגובה ובלי לדעת כלל אם קולו מגיע לאוזני ידידו הבודד. אבל, הוא בוטח ומקווה שאכן הדברים הקדושים והנצחיים הגיעו לאן שהיו צריכים להגיע, ופעלו את פעולתם.

למחרת, חזר רבי אשר לאותו מקום, כשספר התניא בידו והחל לקרוא שוב את אותה איגרת. כך עשה יום אחר יום, שבוע אחר שבוע, מתוך אמונה ואהבת רעים ומבלי לדעת מה גורל חברו.

לא עברו שבועות רבים ורבי מאיר שלמה יצא מאותו "בית הסגר", כשהוא בריא לחלוטין. כשפגש את ידידו רבי אשר, קרא בהתרגשות: "רבי אשר, אתה הצלת אותי ממוות. קריאתך ולימודך שם, בלי לדעת אם מישהו שומע בכלל את דברי הקודש החיים והמאירים, הם שנסכו בי כוחות חדשים והחדירו בי עוז ותקווה, עד שהתרוממתי מכל היסורים והדכאוונות שאפפוני, וגופי התגבר על המחלה!"

רבי מאיר שלמה ינובסקי, סבו של הרבי מליונאוויטש ורב העיר ניקולייב, חלה באחד הימים במחלת הטיפוס. זו היתה מחלה איומה ונוראה, וכל מי שחלה במחלה זו הוכנס ל"בית ההסגר" לחולי טיפוס. מבית זה כמעט אף אחד לא יצא חי, ורוב החולים ששכבו שם רק ציפו לרגע בו יעברו לעולם שכולו טוב.

לרבי מאיר שלמה היה חבר טוב, בשם רבי אשר גרוסמן, השוחט של ניקולייב. בהיוודע לרבי אשר, שידידו רבי מאיר שלמה הושם בבית ההסגר, שם את פעמיו לשם. אך כיוון שהשלטונות לא התירו בשום אופן לאדם מבחוץ להיכנס פנימה, לא נותר בידו אלא להישאר בחוץ.

לקח רבי אשר בידו את ספר התניא שהביא עמו, וכשהגיע לאזור סמוך למקום בו שוכב ידידו, החל לקרוא בקול רם את איגרת הקודש סימן י"א מספר התניא:

"...וכשיתבונן האדם בעומק הבנתו, ויצייר בדעתו הווייתו [שהוא נברא יש] מאין בכל רגע ורגע ממש, האיך יעלה על

בטחון גמור

בהשם ואסור שיהיה לו צל של ספק אם השם יתברך יעזור לו. השם יתברך משגיח על כל הנבראים, מהיצור הגדול ביותר שברא, ועד לתולעת הקטנה שביצורי התבל. כל ענייניהם של הנבראים וכל תנועותיהם הקלות ביותר - הכול בהשגחתו יתברך, והשגחה זו היא הנותנת חיים וכוח לכל יצור נברא, בשמים ובארץ.

(אגרות קודש אדמו"ר הרי"צ חלק ו, עמוד שצח)

באחד ממכתביו כותב האדמו"ר רבי יוסף יצחק מליובאוויטש:
את הבטחון של האדם בהשם אפשר לראות כבטחון שלם, רק כשאין שום צל של סימן המראה מאין תבוא העזרה.

הפתגם אומר שאדם טובע, נאחז בקש. אולם, כאשר יש עדיין קש להיאחז בו - כלומר, כשיש עדיין צל של סימן גשמי שדרכו יכול אדם להיוושע, אף אם זו רק ישועה גשמית, ואף אם זה רק באופן חלקי - אין זה יכול להיחשב כבטחון גמור בהשם.

ענין הבטחון בהשם הוא אפילו כאשר אין לו קש להיאחז בו, ואין לו אלא בטחון בהשם שיעזור לו.

אך אם בכל זאת, אף על פי שבוטח בהשם, נפשו מרה עליו, העצב נסוך על פניו, וכל הרואה אותו מבחין כי דאגה גדולה מכבידו על ליבו. הנה אין זה עדיין בטחון גמור. כי הבוטח בהשם בבטחון גמור, מצבו הלא טוב אינו צריך לנגוע ללבו, ובוודאי לא להכניסו לעצבות. הוא צריך לעשות כל מה שביכולתו לעשות על-פי התורה והשכל האנושי ולבטוח

והבעיות – בטחון זה מצד האדם פועל גם אצל הקדוש־ברוך־הוא שיתנהג עמו באופן כזה. הקדוש־ברוך־הוא לא יתחשב במצב, האם מגיע לו טוב או לא, אלא יתן לו שפע של טוב.

(לקוטי שיחות חלק לו, עמוד 3)

הבטחון יביא את הטוב

הציווי לבטוח בהשם פירושו, שאדם בוטח באלוקים שיהיה לו רק טוב. האדם רגוע ואינו דואג, הוא יודע בוודאות שאלוקים ימלא וידאג לכל מחסורו.

קצת תמוהה הוודאות הזו. מנין לאדם הבטחון שיקבל רק טוב? אולי נגזרה עליו גזירה, ואלוקים חפץ להעניש אותו על מעשיו? הרי כולנו לפעמים קצת חוטאים (כמו שכתוב בקהלת "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא"), ואם האדם יקבל רק טוב, לא קיים כלל עניין שכר ועונש.

הבטחון בהשם שיהיה רק טוב – אינו טוב חינוך, אלא הוא טוב שמגיע כשכר וכתוצאה מבטחונו של האדם בהשם. כאשר אדם נקלע לצרה, ייתכן שנגזרה עליו גזירה משמים. בטחון בהשם היא הדרך לבטל את הגזירה.

כשהאדם סומך באמת ובעומק נשמתו רק על אלוקים לבדו, ולמרות שהמצב נראה קשה מאוד, אינו דואג כלל מן הקשיים

זו פעולה שלו, אלא הקדוש־ברוך־הוא נותן לו עכשיו את
מזונותיו – ועל כך יש לו לבקש.

זוהי דרגה מופלאה בבטחון בהשם, להחשיב גם פעולה
והשגה של דבר בדרך הטבע, כנתינה מאת השם.

(לקוטי שיחות חלק כו, עמוד 99)

הכול מגיע מהשם

מסופר בזהר הקדוש על אחד התנאים, רבי ייסא סבא שמו,
לאחר שהביא מזון לביתו וטרם שהכין את סעודתו היה
מתפלל ומבקש מזונותיו מאלוקים, באומר: לא אכין את
סעודתי עד שיבואו לי מזונותי מאת הקדוש־ברוך־הוא.

בדרך כלל אנו מתפללים ומבקשים מהשם רק כאשר חסר
משהו, כשיש קושי או מחלה שלא מצליחים להתגבר עליה
בדרך הטבע. אז מבקשים מבורא העולם שבדרך נס יעזור
לנו.

אך כאשר אנו משיגים דבר בדרך הטבע, כמו אדם הצמא
שיש בידו בקבוק מים ובקלות יכול ללגום ולהרוות צמאונו,
איננו זקוקים לבקשה ותפילה מיוחדת מבורא העולם שנצליח
במעשינו.

רבי ייסא סבא הרגיש אחרת, הוא ראה בכל עשייה ופעולה
שמתרחשת בעולם כפעולה של ה' יתברך. לכן, גם כאשר
האוכל היה בביתו ורק נדרשה ההכנה לאכילה, הוא חש שאין

למחרת בבוקר גילה רבי עקיבא, שבמהלך הלילה תקפו שודדים את הכפר, ולקחו את כל תושביו בשבי.

אז נוכח רבי עקיבא לדעת, כי אכן כל הדברים שקרו לו בלילה היו לטובתו:

אילו היה מתארח אצל אנשי הכפר, ודאי שהיה נשבה עמם. אילו החמור והתרנגולת לא היו נטרפים והנר היה נשאר דולק, ודאי היו מסגירים את מקומו, והיה נשבה עם כל אנשי הכפר.

(מסכת ברכות, דף ס, ב)

הכול קורה לטובה

רבי עקיבא, אחד מחכמי המשנה, נדד לו בדרכו, כשהגיע עת ערב הוא בקש אחר מקום לינה בכפר קטן שעבר בו.

דפק רבי עקיבא על דלתות התושבים, וביקש מקום ללון. אך תושבי המקום, שכנראה לא היו מכניסי אורחים גדולים, טרפו בפניו את הדלתות.

לא הצטער רבי עקיבא ואמר: כל מה שעושה השם – הכול לטובה!

הלך רבי עקיבא אל השדה הסמוך והתכוון לשנת לילה תחת כיפת השמים. רבי עקיבא נשא יחד עמו חמור – שסחב את מטלטליו, תרנגול – שיעיר אותו עם שחר, ונר דולק – כדי שיוכל ללמוד תורה בלילה.

לפתע צץ אריה באמצע השדה והרג את החמור. חתול הגיע וטרף את התרנגול. ומיד אחר־כך רוח חזקה החלה לנשב וכיבתה את הנר.

הסתכל רבי עקיבא ואמר: כל מה שהשם עושה – הכול לטובה!

אין רע!

אליהו הנביא התחפש לאחד מיועצי הקיסר, ואמר לקיסר: נראה שעפר זה מיוחד הוא, אולי זה העפר שבאמצעותו ניצח אברהם את אויביו. (במדרש מסופר שכאשר נלחם אברהם עם אויביו, השליך עליהם עפר, העפר נהפך לחיצים וחרבות וכך ניצח בקרב).

ציווה הקיסר לבדוק את העפר על אויב קשה שלא הצליחו להכניעו. וראה זה פלא, באמצעות העפר הוכנע האויב בקלות. לקח הקיסר את התיבה וציווה למלאותה ביהלומים ואבנים טובות ויקרות, העניק את התיבה לרבי נחום ושלח אותו חזרה בכבוד גדול.

(מסכת תענית, דף כא, א)

הגמרא מספרת על אחד מחכמי התלמוד, רבי נחום, שכונה 'נחום איש גז', היות ועל כל דבר שהיה קורה, היה אומר: גם זו לטובה.

מביאה הגמרא סיפור אחד מעניין:

רבי נחום נשלח פעם אחת כנציג היהודים אל הקיסר הרומי. היהודים ציידו אותו במתנה יקרה לקיסר – תיבה מלאה יהלומים ותכשיטים יקרים.

במהלך המסע לרומא, עצר במלון ללון בלילה. בעלי המלון חמדו את האוצר שנשא רבי נחום, הם לקחו את תכולת התיבה ומילאו אותה בעפר ואבנים.

כשהגיע רבי נחום לרומא הגיש את התיבה לקיסר. פתח הקיסר את התיבה ונדהם לראות עפר ואבנים, התרגז מאוד וציווה להרוג את רבי נחום. רבי נחום כמובן אמר... גם זו לטובה.

אך אל דאגה, אלוקים עשה לו נס.

שהשם עושה - הוא טוב. בחיצוניות דברים מסוימים יכולים להיראות לנו כרע, אך לאמיתו של דבר, בפנימיות הם דברים טובים.

כפי שאנו יכולים להבחין היטב בסיפור שאירע עמו: רבי נחום לא ניזוק כלל מגניבת תכולת התיבה והגשת עפר לקיסר. יתירה מזאת, אילו היה רבי נחום מביא תיבה מלאה יהלומים ותכשיטים לקיסר, מי יודע אם היו מתקבלות אצלו - שכן, בבית הקיסר אין מחסור ביהלומים ובאוצרות יקרים. דווקא העפר התקבל אצל הקיסר כמתנה יקרה ומועילה. אם כן, מעשה הגניבה ומילוי התיבה בעפר היה מעשה טוב.

(לקוטי שיחות חלק ב, עמוד 393)

הכול טוב? או יהיה טוב?

הסיפורים שהתרחשו עם רבי עקיבא ונחום איש גם זו מלמדים אותנו שאין רע יורד מלמעלה, וכול מה שקורה לנו בעולם הזה הוא לטובה.

אם נתבונן קצת, נראה שיש הבדל בין רבי עקיבא לרבי נחום: רבי עקיבא אמר "כל מה שהשם עושה - הכול לטובה", ואילו רבי נחום אמר "גם זו לטובה".

לפי שיטתו של רבי עקיבא, לא כל דבר שקורה בעולם הוא טוב מצד עצמו, ישנם דברים רעים, אך כתוצאה מהם יתרחשו דברים טובים.

בדיוק כמו בסיפור שאירע עמו: רבי עקיבא עצמו היה נתון בצער וניזק כספית - הוא היה מוכרח ללון בשדה, ישב בחשיכה ואיבד את חמורו ותרנגולו. דברים אלו כשלעצמם הם רע, אך נעשו לטובה כיון שעל ידם ניצל מהשודדים.

לשיטתו של רבי נחום, אין רע בעולם כלל, כל מה

דאגות מיותרות

חסיד אחד כתב לרבי מליובאוויטש על בעיה המטרידה אותו, אפילו שכבר קיבל את ברכת חמיו של הרבי (האדמו"ר רבי יוסף יצחק שניאורסאון מליובאוויטש) הבעיה עדיין לא נפתרה.

וכך ענה לו הרבי:

פעם אחת ולתמיד צריך לדעת, כי אמונה איננה דבר שצריך להישאר רק במחשבה, אלא היא חייבת לחדור ולחלחל בכל מערכות חייו של האדם.

הדבר הראשון באמונה הוא – שהקדוש־ברוך־הוא מנהל את העולם כולו. ואם יש ביכולתו לנהל מיליארדי בני אדם, בוודאי יכול לנהל גם את ענייניך הפרטיים.

ועתה, חשוב: האם קיים מישהו בכל העולם, שיכול להפריע לקדוש־ברוך־הוא לקיים את הבטחתו?!

אם ברור לך שלא, חשוב: האם נוגע לקב"ה הדאגה שלך? כיצד ואיך הוא עומד לפתור את בעיותיך? או שמא גם ללא דאגותיך הוא יצליח למצוא פתרונות טובים?

סוף כל סוף, עליך לזכור שהרבי בירך אותך, וברכה של צדיק מתקיימת, ובמילא גם הברכה שאתה קבלת בוודאי תתקיים!

אלא מה, עד שהברכה תתקיים עומדות לפניך שתי ברירות: האחת, תסתובב כל היום מודאג, שמא, הברכה לא תתקיים. וכאשר תראה שהברכה התקיימה, תהיה לך דאגה חדשה – בשביל מה הייתי צריך לבזבז חיות כה רבה על דאגות שווא?

האפשרות השנייה שתהיה חזק בבטחונך ובאמונתך בה' יתברך, שהוא יוליכך בדרך הנכונה ויקיים את כל הברכות שניתנו לך. וכשתראה כיצד מתקיימות כל הברכות בפועל ממש, תוכל לומר לעצמך: ראה איך נהגתי כראוי, לא דאגתי על אודות דברים שלא הייתה סיבה להיות מוטרד בגללם.

זו אחת המשמעויות של ברכת הרבי אליך, לא רק כברכה אלא גם כהוראה. עליך להיות שמח, כיון שבעזרת השם, הבעיות שנראו כה חמורות יבואו על פתרון ואין שום מקום לדאגה.

(אגרות קודש חלק ד, עמוד רנה)

בטחונם של נשים

המדרש מספר שבזכות נשים צדקניות יצאו בני ישראל ממצרים.

אחד הדברים שביטאו את צדקותן של הנשים והיווה גורם מרכזי ביציאתם מהגלות, היה בטחונם העצום באלוקים שיוציאם מהגלות אל הגאולה. ללא הבט על קושי ועל חושך הגלות, גם כשהזמן התארך וגזרותיו של פרעה הלכו והחמירו, לא נחלשה אמונתם ובטחונם.

בהתעלמות מוחלטת מגזירת פרעה "כל הבן הילוד היאורה תשליכהו", החליטו להעמיד דור חדש של ילדים יהודים, ללא ידיעה כיצד ישרדו הילדים וינצלו מגזירת פרעה. תוך התעלמות מוחלטת מהבנת השכל האנושי, וידיעה ובטחון גמור כי הקדוש־ברוך־הוא, הוא אדון העולם ואין מי שיכול לעמוד נגדו – גידלו נשים אלו דור שלם של מאות אלפי ילדים יהודים. אלו הילדים שעברו בקריעת ים סוף, אלו הילדים שעמדו למרגלות הר סיני וקבלו את התורה והם אלו הילדים שהקימו את עם ישראל.

(אגרות קודש חלק ה, עמוד שיח)

כאשר חיילים
יוצאים למלחמה,
הם צריכים לצאת
עם 'מארש' של
ניצחון.
החייל צריך לדעת
מלכתחילה שהוא
עומד לנצח.

רבי יוסף יצחק שניאורסאהן

מן מן השמים

כמו שבני ישראל בטחו בקדוש־ברוך־הוא שגם למחרת הוא ייתן להם שפע של מן. כך גם אנו צריכים לבטוח בה' שימלא את כל מחסורינו, ולא לדאוג מה יהיה מחר או לאחר זמן.

(לקוטי שיחות חלק ד, עמוד 1100)

לאחר שאזלו המצות שהכינו בני ישראל ביציאת מצרים, הודיע להם אלוקים כי בכל יום עם שחר ירד עבורם לחם מן השמים. למחרת בבוקר קמו בני ישראל ומצאו מפוזר ברחבי המחנה לחם מן השמים, ללחם הם קראו "מן".

המן היה מורכב בסגולותיו:

מצד אחד המן הגיע לבני ישראל ללא מאמץ ובחינם, כמו כן המן התברך בתכונה פלאית - היה אפשר לטעום בו את כל הטעמים שבעולם.

מצד השני כאשר אספו בני ישראל את המן, הם יכלו ללקט רק עבור יום אחד. כאשר מישהו היה אוסף ומותיר ליום הבא, היה המן מביאש ומרקיב.

אנו צריכים לדעת שכל השפע שמגיע לעולם הזה הוא מהקדוש־ברוך־הוא. כאשר אנו מתערבים יתר על המידה, וחושבים שבזכות עצמינו נוכל לאגור כסף ועושר, אנו פוגעים בעצמינו ופעולה זו גומרת בדיוק הפוך.

שליחות בלעדית

כלפי ניהולו של הקדוש־ברוך־הוא – כל דבר בעולם וכל אדם, היכן שהוא נמצא, חייב למצוא את ייעודו ואת שלמותו במקום שבו הוא נמצא – זוהי שליחותו הבלעדית.

כאשר אדם לוקח לעצמו תפקיד אחר, יש בזה שני חסרונות: אחד, היות שאין הוא מתאים למלא תפקיד זה, יכול הוא לגרום לנזק. והשני, ההתעסקות שלו בתפקיד אחר מפריעה לו למלא את התפקיד המיועד אליו.

אתה אינך רופא, ואם כן ודאי שתפקידך בעולם הזה איננו בעניינים רפואיים. כאשר אתה מתעמק ומביע את הערכותיך בנושאים רפואיים, זה מפריע לך למלא את תפקידך בעולם. בנוסף לכך אתה עלול, חס וחלילה, לגרום נזק. בשל דמיונות על דברים שכלל לא יהיו, מחשבות וערעורים במה שרופא זה אמר ומה שמומחה אחר המציא – אתה מחליש את מזלך ומחליש את בטחונך בהשם יתברך.

היות שאתה שואל לדעתי, אומר לך כך:

עליך לנהוג כמו שהתורה הקדושה דורשת לנהוג. התורה נתנה רשות לאנשים ללכת להיוועץ עם רופאים, ולרופאים לרפאות אנשים. עליך להקשיב לדברי הרופא ולמלאות אחרי הוראותיו בלבד. בנושא זה אין לך עוד מה לעשות – עליך להשאיר הכול לידי הרופא.

מה שעליך לעשות הוא לבטוח בה' יתברך, שיעניק לך אריכות ימים ושנים טובות.

קיבלתי את מכתבך בו אתה מתאר את מצבך – כיצד קראת את דו"ח הרופא, כיצד הדברים השפיעו עליך וכיצד אתה רואה את עתידך. בעקבות זאת אתה אומר תהלים ומתפלל לאלוקים. עתה הנך שואל לחוות דעתי.

– כך פתח הרבי מליובאוויטש את מכתבו ליהודי שנמצא במצב רפואי סבוך –

העובדה שאתה אומר תהלים, מבקש ומתפלל לה' יתברך, ודאי שטוב הדבר כי ה' הוא בעל הבית על העולם כולו, על כל אדם ואדם בכל ענייניו. אך מה שכתבת כי קראת בעיון את הדו"ח שכתב הרופא, ועל פי זה כיצד אתה רואה את עתידך – אינני מסכים אתך, ענין זה לא שייך אליך כלל. ולא לשם כך נבראת.

במפעל ייצור ישנם מחלקות רבות, מנהל המפעל מחלק את המטלות בין המחלקות, כך מחלקה אינה מתערבת בתפקיד מחלקה אחרת, וכל אחת ממלאה את תפקידה בלבד – כך יתנהל מפעל טוב.

אם הדבר נכון לגבי ניהול של בן־אדם, קל־וחומר שכך הדבר

מצוות הבטחון
בהשם היא רק
על עצמו. כאשר
הזולת מספר לך
על מצבו הקשה -
לעולם אל תענהו
כי יבטח בהשם ותו
לא. עליך לעזור לו
ככל יכולתך.

הבעל שם טוב

כתוב "יראת השם לחיים". לפי זה, ככל שיגדל ויתחזק
בטחונך בהשם ויחלשו ספקותיך בעניין זה. וככל שתתמסר
לשליחותך ותפקידך בעולם הזה - לשמור תורה ומצוות
ולהשפיע גם על אחרים שישמרו תורה ומצוות - כך יהיה לך
יותר אריכות ימים ושנים טובות, כפשוטו ממש.

(אגרות קודש חלק ה, עמוד קנו)

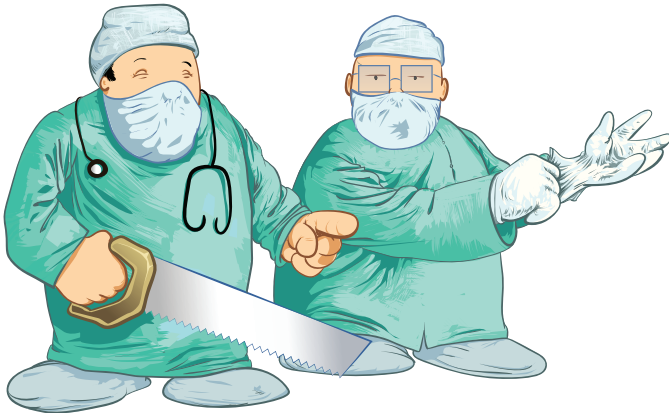
התמהוני וסכין המנתחים

לראות שהעולם כולו מתנהל בהשגחה פרטית ולפי סדר מסוים, ולכן מובן גם בשכל פשוט שכאב זה הוא חלק ממשהו גדול יותר שנעשה לטובתו.

הבטיחה שלנו היא, שלא תמיד אנחנו מקבלים הסבר על התועלת הגדולה שמקבלים בכאב זה.

(אגרות קודש חלק יג, עמוד קט)

דמיינו לעצמכם אדם קדמון שעל הקדמה והטכנולוגיה לא שמע, נכנס פתאום לחדר ניתוח. הוא רואה אדם שוכב על שולחן הניתוחים, סביבו עומדים אנשים אוחזים בסכינים וחותכים בבשרו. האיש נאנק מייסורים, אך הם מתעלמים מאנחותיו וממשיכים לחתוך. פורץ אותו אלמוני מחוץ לחדר הניתוח בצעקות, "הצילו! הם הורגים אותו! הם חותכים בבשר החי!".

ברור שלא כך הדבר. הניתוח הוא הכרחי, והוא נחוץ כדי לאפשר למנותח להמשיך לחיות חיים בריאים. בגלל חשיבות תוצאות הניתוח, אין המנתחים מתחשבים בשעות אחדות של כאב. ברור הדבר שהמנתחים הם אנשים טובים, כל כוונתם ומעשיהם רק לטובת המנותח.

במהלך חייו של האדם בעולם הזה, יכולים לבוא על האדם דברים שונים שעלולים להיות כרוכים בכאב. האדם צריך

נמצאים על הגובה

בפרשת כי תצא בחומש דברים מדובר על דיני והלכות המלחמה. הפרשה נפתחת במילים "כי תצא למלחמה על אויבך".

"על אויבך"? מתאים יותר לכתוב "עם אויבך".

במשפט זה מעבירה התורה מסר עמוק:

כאשר אדם יוצא למלחמה, ולא משנה איזו מלחמה - יצר הרע, פרנסה, בריאות וכדומה - צריך הוא לצאת כשידו על העליונה. למלחמה לא יוצאים עם האויב - כשוים. למלחמה יוצאים כמנוצחים, בבטחון מלא שאנו מעל האויב.

אין הכוונה שהאדם בטוח בכוחו וביכולתו לנצח את האויב. אלא הוא בטוח בהשם יתברך מעניק לו את הניצחון. אם כן, כבר ביציאה למלחמה הוא מנצח ונמצא מעל האויב.

הבוטח בהשם
אך נפשו מרה
עליו והוא דואג
ומתאנח, אין זה
עדיין הבטחון
הגמור בהשם.

הבעל שם טוב

בעת שישי, אלוקים נלחם למענו, מלאך השם היכה בצבא
אשור, וסנחריב המלך נס לארצו בהפסד גדול.

כשאנחנו דאוגים ולחוצים, החיים שלנו לא מתנהלים כרגיל
ואנחנו מסתובבים עצבניים. חזקיהו המלך לעומת זאת היה
מאמין ובוטח גדול, ועל אף האיומים הגדולים שהיו על
ממלכתו, בטח בקדוש־ברוך־הוא ויכול היה ללכת לישון על
מיטתו בצורה רגועה.

לדאוג!?! חיים כרגיל!

סנחריב המלך עולה עם צבא אשור העצום והחזק, להילחם
במלך חזקיהו וצבא יהודה הקטן והחלש.

לאחר כיבוש מספר ערים, צר סנחריב על ירושלים, ושולח
הצעת שלום בתנאים מגבילים לחזקיהו. חלק מנכבדי
הסנהדרין עולים אל חזקיהו, ומייעצים לו לקבל את הצעת
השלום ששלח סנחריב - אך חזקיהו המלך מסרב להצעה.

חזקיהו סירב להצעת השלום, כי הנביא ישעיהו בנבואתו
הבטיח כי סנחריב ינחל מפלה וצבאו ינוס.

במדרש מסופר שכאשר שמע חזקיהו את דברי הנבואה, פנה
אל הקדוש־ברוך־הוא ואמר: "אני אין בי כח, לא להרוג ולא
לרדוף, ולא לומר שירה [=להתפלל], אלא אני ישן על מיטתי
ואתה עושה".

המלך חזקיהו נמצא במצב דחוק, צבא אימתני צר עליו, וצבא
יהודה קטן וחלש מלהילחם באויב. אך הוא, בבטחון גמור
בהבטחת הנביא, ובידיעה גמורה שאלוקים מנהל את המערכה
- הלך לישון.

דאגת נחש

באחד ממדרשי חכמינו ז"ל נכתב שהנחש תמיד עצוב.

פגשו פעם החיות את הנחש ושאלו אותו על עצבותו. השיב להם הנחש כי דואג לפרנסתו, ואין הוא יודע מה יהא בעתידו.

הרי פרנסתך מובטחת - הקשו בפליאה - כתוב ש"עפר תאכל כל ימי חיך", כל כדור הארץ מלא עפר, ומה לך דאגה?!

השיב הנחש: נכון, אך מה אעשה כשיכלה כל העפר מכדור הארץ?...

ישנם כאלה הטורדים ודאוגים כל הזמן על עתיד פרנסתם, יהודים צריכים לזכור שבורא העולם הוא זן ומפרנס את כולם, הוא משפיע עלינו שפע של ברכה ופרנסה בלי גבול. האדם בדאגתו, לא יכול להוסיף או לשנות מתפקידו של אלוקים לכלכל את העולם.

(עליפי תורת מנחם חלק כב, עמוד 47)

במילה "דאגה"
חסרה רק האות ב'
מחמש האותיות
הראשונות של
הא"ב.
כשאין בטחון,
ישנה דאגה.

רבי אריה לוין

ריקוד מציל ממוות

**ימי מלחמת העולם השנייה, ליל שמחת תורה.
אושוויץ, בירקנאו.**

קבוצת בחורים צעירים מובלים עם עוד עשרות יהודים, אל תוך תאי הגזים. למרות ניסיונות הנאצים ימ"ש להסתיר את מטרת תאי הגזים, בחורים אלו ידעו בבהירות מה צפוי להם בעוד רגעים אחדים.

לפתע פנה אחד הבחורים אל חבריו ואמר להם: חברים יקרים, שמחת תורה היום! אמנם אין לנו ספר תורה, אבל הקדוש־ברוך־הוא נמצא עמנו, הבה נתלכד ונקוד עמו!

יצרו הבחורים יחד מעגל ריקודים, והחלו לשיר שירים. קולות השירה והזמרה בקעו מתוך חדרי בית המוקד, והתלהבות הנערים בשמחתם עברה כל גבול.

החיילים הנאצים שעמדו בחוץ מוכנים לפתוח עליהם את הגז, בשמעם את קול הזמרה נכנסו פנימה בכעס ורוגז מצד אחד, ומצד שני מלאים השתוממות והתפעלות על נערים

אלה שעומדים על סף המוות מוצאים עוז וגבורה בנפשם לצאת בריקודים ושירות ותשבחות.

לשאלת המפקד על טיב השמחה והריקודים, השיבו הנערים כי הם שמחים לעזוב עולם שפל ובזוי זה, ולהיפטר ממנוולים ארורים כמותו.

התמלא המפקד כעס וצעק: אני אלמדכם לקח, ובמקום להורגכם באופן מהיר, אאריך את גסיסתכם ככל האפשר. אדאג שתעברו עינויים ויסורים נוראים עד שנשמתכם תצא מכס אט אט.

הנערים לא שעו לדבריו והמשיכו בשירים ובריקודים מתוך התלהבות ודביקות אין סופית.

המפקד שחשב שלועגים לו בריקודיהם, הוביל אותם חזרה אל תוך המחנה, הכניס אותם לבלוק מסוגר עד שיסדר להם עינויים קשים.

למחרת בבוקר היה מוכן משלוח עם כמה מאות אנשים למקומות עבודה שונים בגרמניה. באורח פלא הכניסו את אותם בחורים למשלוח זה, וכך ניצלו כולם ממוות בטוח.

(מקדשי השם חלק א, עמוד טז)

תמיד עוזר

איש אחד בא לפני הרב מאפטא והשיח את צערו שהוא עני מדוכא. ברכו הרב שהשם יתברך יעזור לו, והוסיף ואמר שבטוח הוא שהשם יעזור לו.

אמר האיש אל הרב מאפטא:

– אבל מה אעשה עד שהשם יעזור לי?

השיב לו הרב מאפטא:

– השם יעזור לך עוד קודם שיעזור לך, כפי שאמר השם ליעקב אבינו: "כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דיברתי לך". זאת אומרת, אני עמך גם לפני שעשיתי את אשר דיברתי לך.

(ילקוט משלים סיפורים ואמרי חכמה, עמוד 225)

בשום פנים ואופן
לא הייתי ממליך
עלי אלוקים
שדרכיו מובנות
לאדם בשר-ודם
שנוצר מטיפה
סרוחה.

רבי מנחם מענדל מקוצק

ריקוד של גשם

לפני שייסד רבי ישראל ה'בעל-שם-טוב' את תנועת החסידות, נהג להסתובב בעיירות ולחזק את רוחם של היהודים.

באחד ממסעותיו הגיע הבעל שם טוב לעיירה יהודית קטנה שתושביה התפרנסו מעבודת החקלאות. אותה שנה הייתה שנת בצורת קשה, והעדד הגשם פגע מאוד בפרנסתם.

תושבי העיירה היו יהודים יראי שמים, הם ידעו שהכול מגיע משמים, ולכן החליטו להביא 'מגיד' שיעורר אותם לשוב בתשובה.

ה'מגיד' השמיע דברי תוכחה ומוסר קשים, תיאורים נוראים על עונשים שעלולים לבוא אם לא יחזרו בתשובה שלימה. הקהל ששמע את דרשתו של ה'מגיד' שקע בעצבות קשה, וכולם התחילו לבכות.

הבעל-שם-טוב, שהיה בין קהל המאזינים, לא היה יכול לשמוע יותר את דברי המגיד וקולות הבכי הנוראים. הוא קם וקרא לעבר המגיד: מה רצונך מחייהם של יהודים תמימים, טובים וצדיקים אלו?!

ומיד פנה אל הקהל: יהודים, הבה נרקוד, ובעזרת השם ירדו גשמים!

הקהל הספקן הביט על הבעל-שם-טוב בחשש, שמא הוא איננו מאמין או שיצא מדעתו. אולם הבעל-שם-טוב לא היסס, והחל להביא הוכחות וראיות מדברי חכמינו ז"ל על האמונה והבטחון בישועת השם.

אט אט התמלאו כולם ברגש חזק של בטחון בהשם, והחלו לרקוד יחד בחדווה. באמצע הריקוד החלו להישמע קריאות מבחוץ "יורד גשם! יורד גשם!".

(ספר השיחות תש"א עמוד ק"ג)

שלטון יחיד

הקדוש־ברוך־הוא ברא את העולם והוא מנהיגו. אין דבר בעולם שנעשה בלעדיו וכל מה שהוא רוצה – נעשה.

אולם, הקדוש־ברוך־הוא ברא את הטבע, כדי שאנחנו נעשה את הדברים בדרך הטבע.

כאשר מישוהו אינו חש בטוב וקורא לרופא, אין זה אומר שהרופא יכול לעשות ככל העולה על רוחו. אלא בורא העולם בחר ברופא זה להיות שליחו ולמלא את שליחותו.

לכן, גם כשהאדם הולך לבית הרפואה ונמצא שם תחת השגחת וטיפול הרופא, עדיין הוא נשאר ברשותו של הקדוש־ברוך־הוא, והוא משגיח ודואג שכל הדברים יסתדרו באופן הטוב ביותר עבורו.

אם יש לאדם בטחון בקדוש ברוך הוא, ללא שום פקפוק, הוא זוכה גם לראות בעיניים גשמיות, בכל צעד ושעל, כיצד הקדוש־ברוך־הוא מחזיק בידו ומוביל אותו בדרך הטובה ביותר עבורו, בגשמיות וברוחניות.

(אגרות קודש חלק ג, עמוד תמא)

כל בעל עסק
מוכרח להרגיל את
עצמו לצייד בכח
הבטחון שפרנסתו
מזומנת לפניו. ואם
היא מתאחרת –
ישלם לו הקדוש־
ברוך־הוא במיטב.

רבי יוסף יצחק שניאורסאהן

האכסנאי המאמין

רבי ישראל ה'בעל שם טוב' היה נוהג לשלוח את תלמידיו ליהודים פשוטים, כדי ללמוד מהם דרכים בעבודת ה'.

פעם אחת שלח חסיד אל יהודי כפרי פשוט, כדי שילמד ממנו את עוצמת האמונה והבטחון בה'.

אותו יהודי היה חוכר אחוזה מאדון המחוז, מפעיל בה בית מלון קטן ומגדל גידולים חקלאיים.

כשהגיע החסיד אל בית המלון, מצא כי שלוחי אדון המחוז באו להודיע כי היום הוא היום האחרון לפרוע את דמי השכירות, אם לא יפרע את חובו וישיבהו האדון בבית הסוהר, ואשתו וילדיו יילקחו לעבודה כעונש על שאינו משלם בזמן.

שלח היהודי חזרה את השלוחים לאדונם, באומרו עוד היום הגדול, עד שיסתיים היום אפרע את החוב.

התעניין החסיד אצל בעל המלון על מצבו ואם יש לו כדי לפרוע את החוב. סיפר בעל המלון, כי יש לו רק עשירית מדמי השכירות שעליו לפרוע, אך הוא בוטח וסומך על בורא העולם שיעזור לו והכול יסתדר.

בשעות אחר הצהריים הגיעו שוב שלוחי האדון, ובפיהם התראה כי אם החוב לא יפרע בשעתיים הקרובות מרה תהיה אחריתו.

יצא בעל המלון בידיים ריקות אל בית האדון. וכששאל החסיד כיצד הוא הולך, הלוא אין בידו להשיב את החוב. השיב לו בעל המלון כי ישועת השם כהרף עין.

באמצע הדרך, פגש היהודי בעגלה ובה סוחר תבואה. פנה אליו סוחר התבואה ושאלו על טיב יכוליו. ענה לו היהודי, כי יש לו תבואה טובה למכירה, ונקב בסכום הכסף שהיה חסר לו לפריעת החוב – סכום שהיה גבוה בהרבה מערך התבואה. הסוחר לא הסכים לעסקה יקרה זו, וכל אחד פנה לדרכו.

טרם הספיק היהודי להיכנס אל בית האדון, ומרחוק הוא שומע את קולו של הסוחר קורא אחריו: עצור! אני מסכים לעסקה. חיפשתי בכל האזור ולא מצאתי תבואה למכירה, הנה לך כל הסכום עבור התבואה.

(אגרות קודש אדמו"ר הרי"צ חלק יב, עמוד רלח)

משיח מגיע!

“אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח”.

רבי יצחק מקורביל (הסמ"ק) מקשר את מצוות האמונה בביאת משיח לפסוק "אנכי השם אלוקיך", וכך הוא כותב: אנכי השם אלוקיך, כשם שאני רוצה שתאמינו בי שאני הוצאתי אתכם ממצרים, כך אני רוצה שתאמינו בי שאני השם אלוקיכם ואני עתיד לקבץ אתכם ולהושיעכם.

במשך כל הדורות חיים יהודים באמונה ובטחון גמור שהנה עוד רגע מגיע משיח, והוא לא ידחה את ביאתו אפילו ברגע אחד.

בתפלת שמונה עשרה אנו אומרים "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח, כי לישועתך קיוונו כל היום". רבי חיים דוד יוסף אזולאי (החיד"א) הסביר, "כי לישועתך קיוונו" - בשכר הקיווי והצפייה לגאולה מגיע לנו להיגאל.

חיזוק האמונה והבטחון שהנה הנה משיח בא, מחיש ומזרז את ביאת הגאולה האמיתית והשלימה, בקרוב ממש.

כשם שהתרנגול
מצפה בוודאות
גמורה לאור השחר,
שוודאי יפציע
ויעלה, כזאת
ודאות צריכה
להיות לנו בציפייה
לישועה.

רבי משה יחיאל אפשטיין

מה שרואים משם

כתשובה ליהודי שגולל לרבי מליובאוויטש על חיי הקשים, ענה הרבי במכתב ארוך ומפורט זה.

בשל השפה הבהירה וההסברים המנומקים, ראינו לנכון להביא מכתב זה בשלימותו.

מכתב זה נכתב בי"ג סיון תשט"ז ונדפס באגרות קודש חלק יג.

המכתב תורגם מאידיש על ידי מערכת Sichos In English. תודתנו נתונה להם על הרשות להשתמש במכתב.

קיבלתי את מכתבך בו אתה מתאר בקצרה את מה שעברת במהלך חיך - הנדודים, הניסיונות והחרדות - עד הזמן האחרון בהגיעך ל[...]. בנוסף, אתה מציין במכתבך דברים שאינם מובנים לך.

כיון שאין למזכיר מכוונת כתיבה ברוסית, הנני עונה לך באידיש, אך כמובן אתה יכול להמשיך לכתוב לי בשפה הנוחה לך ביותר.

לפי מה שהנך כותב, נראה לך תמוה שאינך יכול להציע שום הסבר למאורעות שקרו במשפחתך ואצלך בבית.

והנה, אם תתבונן קצת בזה, הדברים אינם צריכים להתמיה אותך, כי אדם, בשר ודם, רואה רק חלק מוגבל ממה שנעשה עמו ובסביבתו, וזאת הסיבה שהוא אינו יכול להעריך נכונה את המשמעות של מה שהוא רואה.

כדי להבהיר את הרעיון הזה בבהירות גמורה, אמשיל לך משל. דמיין לעצמך מישהו שנכנס פתאום לחדר ניתוח. הוא רואה אדם שוכב על שולחן הניתוחים, מוקף אנשים שבידיהם סכינים שונים ומשונים, והם חותכים. האיש נאנק מייסורים אך הם מתעלמים מאנחותיו וממשיכים לחתוך להם. כיון שהאדם שהזדמן לשם, אינו יודע מאומה על ניתוחים ועל ההיסטוריה הרפואית המלאה של המטופל, הוא בודאי ירוץ החוצה ויזעיק עזרה: "הם תפסו מישהו! הם חותכים אותו! האיש נאנק מייסורים ואינו יכול מצליח לשחרר את עצמו מהחוטפים והרוצחים האלה!"

אך נניח שמישהו היה מסביר למשקיף המזדמן הזה, שהניתוח הזה הכרחי, והוא נחוץ כדי לאפשר למטופל להמשיך לחיות עוד עשרות שנים, וזו הסיבה שהמנתחים אינם מתחשבים בשעות אחדות של כאב. במקרה כזה, היה גם אותו עובר־אורח, מסכים בכל לב שסכינאים אלה אינם חוטפים ואינם רוצחים, אלא להיפך, הם למעשה, אנשים העושים את הטובה הגדולה ביותר עבור המטופל. הדבר נכון גם אם

מביאים בחשבון שהמנתחים אינם יכולים להבטיח במאה אחוז שהניתוח יצליח, וכן אינם יכולים לערוב למספר השנים שהמטופל ימשיך לחיות אחרי הניתוח גם כשהוא הצליח.

מכאן אנו יכולים להבין כי במהלך חייו של האדם בעולם הזה, יכול לקרות דבר-מה שעלול, במשך איזה זמן, להיות כרוך בכאב – כאב אמיתי, לא דמיוני. עם זאת, הרי יודע הוא ורואה את ההשגחה הפרטית, הוא יודע שהעולם אינו הפקר והוא מתנהל על פי סדר מסוים, המקיף לא רק אותו אלא גם את משפחתו. ועוד הרבה יותר מזה, השכל הבריא והישר של האדם אומר שמקרים אלה, בודאי אינם מנוגדים לסדר השולט בעולם סביבו. זה רק שאנו איננו שומעים את ההסבר מן ה"מומחה המנתח" על התועלת הגדולה שהאדם מקבל על ידי הכאב הזמני.

יש אנשים המעלים קושיות, או כאלה האומרים שהם מסופקים אם יש סדר ותכלית בעולם. אולם, הכול יודעים – מן הפיזיקה, הכימיה, האסטרונומיה וכדומה (ובדבר זה מכירים לא רק יהודים, ולא רק המאמינים באלוקים, אלא גם הבלתי מאמינים) – שכל אטום זעיר ביותר בעולם, יש לו חוקים מדויקים משלו, וכל דבר קורה בהתאם לאותם חוקים שנתגלו עד לאותו זמן. וכן גם האדמה ואבניה, הצמחים ועולם החי, ובדומה להם, כל מה שסובב אותנו – לכולם יש חוקים קבועים ותכונות מוטבעות, אף כי כל אלה הם בהיקף רחב לאין ערוך יותר מאשר אדם אחד ומשפחתו.

עתה, תאר לעצמך מישהו המתהלך בתוך בניין עצום בגדלו, עם אלפי חדרים. הוא מבחין כי כל חפץ בכל חדר מונח באופן מסודר; למעשה, אפילו הוא יכול להבחין כי יש סדר בכל מקום. ישנו רק חדר אחד קטן אשר לגביו יש לו ספק אם גם כאן מונחים כל החפצים והריהוט במקומם הנכון. בנקודה זו, כל אדם בעל שכל ישר בודאי יחשוב לעצמו: כיון שכל אלפי החדרים במבנה העצום הזה, הנם כולם מסודרים למופת, אזי גם חדר יחיד זה – אשר את הסדר שלו הוא עדיין לא קולט, אך אחרי הכול, החדר הוא חלק מן המבנה הכללי – יש לו בודאי סדר מתוכנן משלו, גם אם הוא איננו מבין זאת.

חושבני כי מיותר לבאר ולנתח עוד את הנמשל לתיאור הנ"ל, אך ברצוני להוסיף עוד פרט אחד.

אם כל אחד מאתנו – וזה כולל אותך עצמך – היה מהרהר באופן שבו עברו שנותיו, המקומות שהיה בהם, הדברים שקרו לו, והיה חושב על זה באופן אובייקטיבי, הוא היה רואה עשרות ואלפי דוגמאות שבהן הובילו אותו מלמעלה בכיוון מסוים, החל מעשר שנים קודם-לכן, שמאז, הכול נע בכיוון אחד, משמאל לימין.

אולם, כיון שהשם רוצה שאדם יעשה את מעשיו מתוך בחירה חופשית, הנה כל אחד – וזה כולל את עצמך – מותר לו ויש בידו היכולת לבחור את הדרך שבה ילך. לכן, אין פלא שהאדם, שאינו אלא בשר ודם, עושה לפעמים טעויות רבות וסוטה מן הדרך, ובמקום ללכת בדרך שהיא ישרה תמיד, הוא

מזוגג לפעמים. אך אם אחרי זה, האדם מתעמק בכל הני"ל, ואינו רוצה לרמות את עצמו, הוא מחליט בלבו להתאמץ שהזיגוגים יהיו קטנים יותר ולעתים רחוקות יותר. בעשותו זאת, האדם מגיע לתכלית שקבע הקדוש-ברוך-הוא עבור כל יצור אנוש, וביחוד עבור כל יהודי – שיהיה מאושר באמת עם משפחתו, גם בעולם הזה. אדם יכול להגיע לזאת אם הוא מתנהג בדרך שהורתה לנו התורה, הנקראת תורת חיים. אדם צריך רק לדעת מראש ולהתמודד עם הטענה שהיצר הרע משתמש בה לעתים קרובות – הוא מצביע על מעלתו של אדם הנחשב כמקפיד על המצוות ומתנהג על פי התורה, אך הוא גם מציין ומבליט את חסרונותיו של אדם זה. כשהוא מתקדם מכאן, מבקש היצר הרע לשכנע את בן-שיחו שכיון שהאדם המדובר מתנהג על פי תורה ולמרות זאת יש לו את החסרונות ההם, הרי זו הוכחה שהתורה (חס ושלום) אשמה – כי הבט, הוא עשה עוולה זו ועוולה אחרת, ועוד עוולה.

הכזב שבטענה זו נמצא בעובדה שהיצר הרע מראה רק חלק של אותו אדם, ולא את כל התמונה. הנה, אבהיר זאת על ידי משל.

הולך אדם ברחוב ורואה מישהו על קביים יוצא ממשרדו של מומחה לרפואה. עובר-האורח עלול לחשוב, או אפילו לומר, "מומחה זה, אינו שווה הרבה! הנה, הלה ביקר אצלו זה עתה, שילם במיטב כספו, מילא אחר כל הוראותיו בדיוק, ובכל זאת, הוא מתהלך על קביים ואינו יכול לעשות צעד בלעדיהם!"

אולם, אם מישהו היה מסביר לעובר-האורח, כי לפני שהמטופל הזה התחיל לבקר אצל המומחה הוא היה משותק לגמרי ולא היה יכול להניע את רגליו כלל. והמומחה, לא זו בלבד שהוא הפחית את השיתוק, אלא אף חיזק את המטופל. עתה, לא רק שהוא יכול להניע את רגליו – הוא יכול אפילו להתהלך, ובהדרגה, הליכתו נעשית טובה יותר ובקלות יותר, אם כי הוא עדיין נזקק לקביים. לכן, ייתכן שאם הוא ימשיך להישמע להוראות המומחה, הוא יוכל, במשך הזמן, להתפטר מן הקביים ויהיה בריא לחלוטין.

בדומה לזה, יש לאנשים תכונות שונות מלידה. יש כאלה שיש להם מספר גדול יותר של תכונות טובות, ויש כאלה שיש להם יותר תכונות שליליות. אולם, כתוצאה של חינוך על ידי מורים טובים, ומעל הכול, כתוצאה של חינוך-עצמי – אם זה נעשה באופן נכון – אזי אפילו המידות השליליות הטבועות באדם נעשות חלשות יותר ומשפיעות פחות. עתה, מאחר שאדם צריך ללמד את עצמו ולחנך את עצמו במשך כל ימי חייו, לא נתפלא אם, כאשר נפגוש אותו באמצע עבודת חייו – שהיא לימוד וחינוך עצמי – נמצא בו גם את החלק שאינו טוב. אך חלק זה נמצא עדיין שם, לא מכיוון שהוא נשמע להוראות ה"מומחה", אלא אדרבה, חלק זה שאינו טוב, נחלש הרבה יותר עתה, מכפי שהיה לפני שהקפיד להישמע להוראות המומחה.

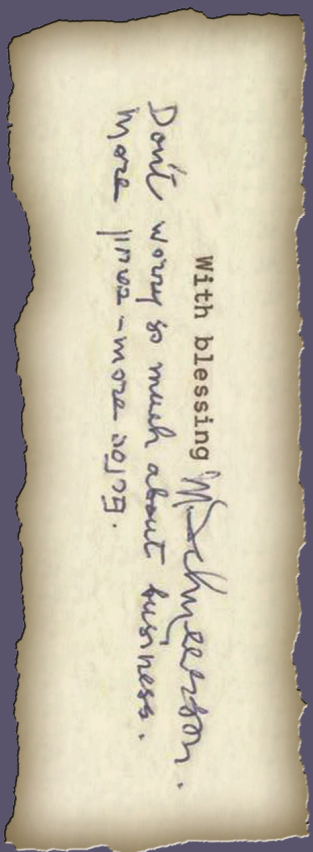
ברצוני לסיים בכך שאומר בפירוש מהי הכוונה המונחת

ביסוד מכתבי. המכתב לא נכתב לשם התפלספות, אלא כדי לתת לך את המחשבה שאם תרצה להשתמש בשכל הבריא והאובייקטיבי, זה יכול להוביל אותך לחיזוק בטחוןך בהשם. זה יכול להביא אותך להסתכל בעין טובה על האנשים שמסביבך בכלל ועל אנשי העיר [...] בפרט. זה יכול להביא אותך לראות את תכונותיהם הטובות שהושגו, ברובן, בידי עמל, ולחשוב על חסרונותיהם, אם הם קיימים, ברוח המשל הנ"ל של הקביים הזמניים. מעל לכל, מה שצריך לדעת הוא, שאתה צריך לעשות את החלק שלך כדי להאיר את סביבתך, ולא רק את הסביבה של בני משפחתך, אלא גם של חוג רחב יותר של אנשים. את זאת אפשר לעשות על ידי שתתמלא באהבת ישראל וברצון עז להביא להם תועלת. דבר זה בודאי טוב הוא, ויעשה טוב גם לך ולמשפחתך.

תקוותי שתקרא מכתב זה בכל תשומת הלב הראויה. מובן מאליו שאם יש לך איזה שהן שאלות, או אם משהו אינו ברור דיו, אשמח אם תכתוב לי על כך ואני אדאג לענות לך מוקדם ככל האפשר, אפילו אם בגלל טרדות רבות, תתעכב תשובתי זמן-מה.

חושבני גם שהעובדה שהדברים מתעכבים שוב ושוב, מראה כי נותנים לך עוד זמן, כדי שאתה, בבחירתך החופשית, תשנה את השקפתך על האנשים סביבך וכך גם את התנהגותך, יותר ויותר לטובה, והשם יתברך ייתן לך הצלחה.

מענה נדיד בכתב ידו של הרבי:

Don't worry so much about business.

פצ'נס - מוסר - פצ'נס

(אל תדאג כלל לך אחרות עסקים ייתר בטחון - ייתר פרנסה)

לעילוי נשמת

אבינו

הרב **יוסף יצחק** ע"ה

בן יבלחט"א

הרב **שלום** שיחי'

איידלמן

נפטר י"ג סיון ה'תשס"ו

ת.נ.צ.ב.ה.
